

„NAŠ GLAS“ izide vsakega prvega, in petnajstega v mesecu. Naročnina za celo leto Din 40.—, za pol leta Din 20.—, za četrt leta Din 10.—. — Za inozemstvo je dodati poštnino. — Oglasi po ceniku. —

NAŠ GLAS

Uredništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/I. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Upravništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6. Račun pošte hranilnice v Ljubljani št. 11.467.

List za državne nameščence in upokojene

Stanovska zavednost in tovarištvo

Avstrijski uradniški listi so objavili proglas, ki ga je izdal vodja delne zveze finančnih strokovnih uradnikov srednjih kategorij za Gornjo Avstrijo v Linzu. Iz tega proglasa, ki vsebuje mnoge splošno veljavne resnice, objavljamo poglobljene odstavke, ker so v glavnem primerni tudi za naše razmere. Naj torej sledi proglas sam!

»Čutim potrebo, spoštovani tovariši, še preden se konča leto, da izdam še en zadnji poziv za polnoštevilno sodelovanje v naši organizaciji. Sicer je res ravno sedanji čas za pridobivanje članov in borcev za strokovno organizacijo skrajno neugoden, ker članstvo zahteva določene denarne žrtve. Tudi jih je mnogo takih, ki mislijo ali se delajo kakor da mislijo, da je državna zveza javnih nameščencev (Reichsverband der öffentlichen Angestellten) in da so strokovna združenja zaradi ustanovitve javnopravnih korporacij že davno postala nepotrebna. Seveda, poklicne korporacije so naša bodočnost. Verujemo vanje in gradimo v zaupanju nanje, toda doslej smo o njihovem obstoju in delu še premalo videli in slišali. Saj moramo najprej pomagati, da shodijo in šele ko bodo dobro stale na nogah, da jim preskrbimo urnejše ude. (Mišljena je tukaj uradniška zbornica, ki je bila ustanovljena po določbah nove avstrijske ustave; op. prev.)

Tesnejše sodelovanje članov s poklicnimi korporacijami je lahko za enkrat doseči samo preko svobodnih združenj, ki obstojajo že dolga leta. Nekoč v bodočnosti bo treba tudi volitev (v uradniško zbornico; op. prev.) in končno se ne ve, kaj bodočnost še vse prinese. Laže je razdirati kakor graditi! Kakšne strašne očitke bi nam mogel nekoč mladi rod vreči v obraz, če bi to mogočno, dolga leta uspevaajoče organizacijsko delo podrl. Zakaj naj bi torej mi, ki smo pod odličnim vodstvom dosegli velike in dragocene uspehe za naš stan, zakaj naj bi mi našo najmočnejšo organizacijo, ki se še zdaj v prvih vrstah bori za nas, zapustili in s tem razbili našo in naše mladine najmočnejšo obrambo? Že itak je dovolj sil, ki bi le prerade videle, da bi izginili. Še nam je odkazan določen delokrog. Ko bomo pa nekoč spoznali, da nas nova poklicna organizacija popolnoma in do kraja zastopa, smo radi pripravljani odstopiti. Čeprav je organizacija ter njeno osrednje vodstvo nasproti široki javnosti postalo bolj molčeče, zato še dolgo ne smete misliti, da so naši voditelji opustili borbo za naše življenje in naš kruh. Še zmerom stoje v najsprejnejših vrstah borbe. Toda bolj modro in bolj smotrno je molčati navzdol, zato pa glasneje govoriti navzgor.

Imejmo že vendar enkrat več zupanja! Večno godrnjanje in zabavljanje in večna nesložnost nam ne bodo pomagala. Strnimo svoje vrste tesneje okrog naših vodnikov, kajti s tem jim damo poguma in moči, da bodo mogli zmagati. Vsakomur je očitno, da smo zdaj strahovito obremenjeni. Malo imamo, mnogo naj bi pa dajali. Zakaj pa mnogi tovariši ravno prispevek, ki ga plačujejo za zastopstvo stanovskih interesov in s tem torej sami zase, občutijo najhuje? Očitno nas tuje koristi bolj zanimajo kakor naše lastne. Že dokler so obstojale še stranke, smo to dovolj točno dokazali. Tudi tedaj so mnogi izmed nas (enako tudi jaz) rajši delali za kako stranko in se žrtvovali zanjo, kakor za lastno poklicno stanovsko organizacijo. Nobena stranka nam ni pomagala. Pred volitvami so nam mnogo obetale, po volitvah so nas spet izdale. Mi uradniki smo pa bili in ostanemo nesložni.

Samo po sebi se razume, da pri skrbi za lastne interese ne smemo izgubiti iz oči skupne blaginje. Pustimo vse, kar je netovariškega, ob strani in strnimo vrste. Zvestoba ukazuje slehernemu, da doprinaša žrtve v obliki društvene članarine. Misel: ne plačam, saj bom itak, tudi če nisem član, deležen vseh pridobitev, je skrajno netovariška in ne bi smela pri nobenem drugu postati dejanje.

Spomnimo se še premnogih tovarišev, ki danes že počivajo pod rušo, ki so vse svoje življenje bili zvesti organizaciji in ki so delali v korist nas vseh. Tam je pokopana zvestoba. Danes se mi pa zdi, da pri premnogih naših tovariših ta pojem prave zvestobe, stanovske zavednosti in tovarištva izginja. Zlasti pa bi rad tri besede: zvestoba, stanovska zavednost, tovarištvo priporočil našim mladim in najmlajšim tovarišem. Članski prispevek ne sme biti več ovira. Doslej smo se borili za vse tovariše, tudi za tiste, ki so nam pokazali hrbet, ali ki še niso našli pota k nam. Mnogo smo dosegli, kar je prišlo v korist vsem tovarišem. Zato eden za vse, vsi za enega! Tako mislimo mi — naj bi v bodoče tudi nečlani tako mislili. —

K tem razumnim besedam starega preizkušenega organizacijskega delavca nimamo kaj dostaviti. Veljajo prav tako — ali pa še bolj — tudi za naše razmere, kakor za avstrijske. Brez čuta zvestobe do lastnih stanovskih organizacij, brez stanovske zavednosti in tovarištva, pa tudi brez pripravljivosti na potrebne, itak majhne žrtve, ni napredka, ni bodočnosti. Kdor torej želi dobro vsemu stanu državnih aktivnih in upokojenih uslužbencev, in s tem tudi sebi samemu, naj se zaveda, da je samo v skupnosti moč in uspeh.

Za izboljšanje našega položaja

K pregledu naših prejemkov.

Prejemke po razpredelnici, katero objavljamo v današnji številki, in ki je bila priložena spomenici združenih strokovnih organizacij državnih uslužbencev od 4. decembra 1936 (to smo zadnji objavili), so v času od 1. aprila 1931 do 1. septembra 1931 uživali uradniki razen uradnic, omoženih z državnimi uradniki. Te so prejemale samo polovico draginjske doklade, če so službovale v istem mestu kakor je služil mož, le-ta je pa v takih primerih prejemal rodbinsko doklado za ženo po 150 Din na mesec.

V času od 1. septembra 1931 do 1. aprila 1932 so oženjeni uradniki prejemali razen prejemkov, označenih v razpredelnici, tudi še rodbinsko drag. doklado za otroke in ženo po 150 Din

na mesec. S 1. aprilom 1932 se je ta doklada znižala na 140 Din na mesec.

V času od 1. aprila 1932 do 30. aprila 1934 so uradnice, omožene z drž. uradniki, prejemale polno osebno drag. doklado, čeprav so službovale v istem kraju kakor mož.

Z uredbo fin. ministrstva od 11. aprila 1934, št. 14.132/I, se je osebna drag. doklada oženjenih uradnic vnovič znižala (z dnem 1. maja 1934), in to, če živita žena in mož v istem kraju:

1. za ves znesek, če je bil mož v I. do IV. položajni skupini ali če je imel kakršenkoli dohodek preko 2500 Din na mesec;

2. za 75%, če je bil mož v VII. do IX. skupini in imel dohodkov na mesec od 1600 do 2500 Din;

3. za 50%, če je bil mož v X. položajni skupini in je imel dohodkov od 1000 do 1600 Din na mesec;

4. za 30%, če je bil mož zvaničnik ali služitelj, pa je imel manj kot 1100 Din dohodka.

Z isto uredbo se je s 1. majem 1934 znižala osebna drag. doklada za 50% samskim uslužbencem, če so živeli s starši v skupnem gospodinjstvu in so bili stariši v kakršnikoli javni službi ali v pokoju, oz. če so imeli od premoženja več kot 1500 Din dohodkov na mesec.

Po uredbi fin. ministrstva od 11. aprila 1934, št. 14.311/I, so se prav tako znižali prejemki uradniškim pripravnikom za 40,30 oz. 20% po predpisih uredbe, in to od 1. maja 1934 dalje.

Po uredbi fin. ministrstva od 2. maja 1935, št. 18.250/I, je bila uredba št. 14.311/I iz leta 1934 spremenjena in velja od 1. junija 1935 dalje samo za omožene uradnice, ki živijo v istem mestu kakor mož.

Po čl. 4 uredbe od 19. septembra 1935, št. 37.500/I, nimajo pravice do osebne doklade omožene državne uradnice, če živijo v istem mestu kakor mož. To ne velja, če so sodno ločene ali če živita zakonca vsak zase zaradi zakonskih sporov.

Z novo uredbo se ureja doklada za omožene drž. uslužbenke in za otroke, in sicer takole:

1. Omožena drž. uslužbenka, ki stanuje v istem kraju kakor mož, ima pravico do osebne doklade, če možev kosmati dohodek na mesec ne znaša nad 500 Din. Če pa možev kosmati dohodek znaša več kot 500 Din na mesec, se zniža osebna doklada ženi za toliko, kolikor znaša polovica tistega zneska, ki ostane po odbitku 500 Din od moževega kosmatega dohodka.

Primeri: A) Uradnica VII. skupine v I. drag. razredu prejema 640 Din, omožena je z zasebnim nameščencem, ki ima na mesec 1400 Din plače. Njena osebna doklada se zmanjša za 1400 — 500 Din: polovica razlike je 450 Din, tako da bo prejela 190 Din osebne doklade na mesec. —

B) Uradnica IX. skupine v III. drag. razredu ima 340 Din osebne doklade. Omožena je z uradnikom X. skupine, ki ima kosmato plačo 1015 Din. Polovica ostanka po odbitku 500 Din znaša 257 Din 50 p. Za to vsoto se omoženi uradnici zniža osebna doklada in dobi iz tega naslova samo 82.50 dinarjev.

Ta določba ne velja, če živita mož in žena v raznih krajih in če je žena ločena ali če živi posebe stran od moža zaradi zakonskih sporov.

2. Rodbinska doklada gre za vsakega otroka, rojenega v veljavnem zakonu ali pozakonjenega, in znaša na mesec po drag. razredih za 3 ali manj otrok po 130, 110 in 110 Din, za več kot 3 otroke pa po 140, 120 in 120 Din na mesec za vsakega otroka.

Če sta oče in mati v drž. službi oz. če je eden staršev aktiven uslužbenec,

drugi pa upokojenec, pripada za troje otrok po 80 Din, za četrtega in nadaljnje pa po 90 Din na mesec — ne glede na draginjski razred.

Rodbinska doklada za ženo je od 1. oktobra 1935 dalje odpravljena.

K ti razpredelnici dostavlja v Monopolskem Glasniku nekaj opazk St. Filotić, ki pravi med drugim:

»Iz razpredelnice je videti tudi, da se je pri uradnikih izvršilo največje znižanje v najnižji položajni skupini in v III. drag. razredu, kjer znaša 28,81%, najmanj pa v najvišji položajni skupini v I. drag. razredu, kjer znaša le 16%. Pri uradniških pripravnikih se je izvršilo največje znižanje pri pripravnikih od IX. skupine v III. drag. razredu, kjer znaša 29,76% (največji odstotek znižanja sploh). —

Iz tega pregleda odstotnega znižanja je jasno, da je znižanje najhuje prizadelo uradniške pripravnike v III. drag. razredu, nato uradnike od V. položajne skupine navzdol, spet v III. drag. razredu, nato zvaničnike in služitelje v istem drag. razredu — torej najsiromašnejše, da se ne spomnimo na oženjene uslužbenke, ki imajo za žene drž. uslužbenke.

Da je tak način znižanja prejemkov pravičen (če je bilo to, kakor druga znižanja sploh pravično), ne bi mogel trditi niti najhujši načelni nasprotnik uradnikov in drugih drž. uslužbencev. Tak način znižanja se ne more opravičiti z nobenim finančnim učinkom, potrebnim za proračunsko ravnateljstvo. Kajti tega znižanja niso občutili samo drž. uslužbenki, temveč tudi širši gospodarski in industrijski sloji, zato ker se kupna moč drž. uslužbencev ni le znižala, temveč je padla na minimum. To se je občutilo tudi v dohodkih od neposrednih davkov in posebno pri tobačnem monopolu. V naših monopolskih krogih je znano dejstvo, da so uradniki po znižanju prejemkov od dražjih vrst cigaret prešli k cenejšim, po večini k najcenejšim. To je ugotovljeno s statističnimi podatki.

Najboljši dokaz o znižanju kupne moči drž. uslužbencev je resolucija trgovsko - industrijsko - obrtne zbornice v Novem Sadu od 12. decembra 1936, »da se zaprosi kraljevska vlada, naj blagovoli drž. uradnikom vrniti drag. doklade, katere so do oktobra minullega leta uživali. Ta ukrep je tembolj upravičen, ker so med tem življenjski stroški hudo narastli.« Če bi trgovina, industrija in obrt ne bile v svojem lastnem žepu občutile posledice znižanja uradniških prejemkov, njihova zbornica ne bi bila zgolj iz idealnih nagibov sprejela take resolucije.

Upamo torej, da bo kraljevska vlada upoštevala prednje razloge in izdala potrebne ukrepe, da se gospodarski položaj državnih uslužbencev popravi, ker so le-ti hkrati s svojimi družinami mimo poljedelcev najštevilnejši stan v državi. Če je že uspelo ugodno rešiti kmetsko vprašanje, naj pride zdaj na vrsto tudi uradniško.

Dokončna inčasna izplačila

II. Po zakonu o drž. računovodstvu iz leta 1934

(Konec.)

Dela v režiji odobrava nakazovalec z odločbo o začasnem angažiranju in z začasnim plačilnim nalogom. Začasno angažiranje izvršuje nakazovalec z odločbo, da se sme dotično delo izvesti v režiji. V ta namen izda nakazovalec plačilni nalog v mejah angažiranega izdatka pod pogojem, da se prejeta vsota naknadno obračuna. Po izvršenem obračunu izda nakazovalec odločbo o odobritvi izdatkov in plačilni nalog, ki mora vsebovati: komu in

za kaj se izdaja plačilo, kosmato vsoto, odtegljaje, proračunsko partijo in pozicijo, akt, s katerim je kredit otvoren ter kraj in način izplačila. S tem plačilnim nalogom se zamenjuje in popolnoma likvidira začasni plačilni nalog. Poleg plačilnega naloga dostavi nakazovalec računovodstvu tudi odločbo, s katero je odredil režijsko delo (odločbo o začasnem angažiranju), odločbo o odobritvi izdatkov in vse dokazilne listine obračuna.

Osební prejemki

aktivnih državnih uslužbencev od 1. aprila 1931. dalje:

Položna skupina	Draginjski razred												Skupno znižanje v %					
	1. aprila 1931			1. oktobra 1931			1. aprila 1932			1. oktobra 1935								
	I	II	III	I	II	III	I	II	III	I	II	III	I	II	III			
I	4000	3500	1500	4000	3500	1000	4000	3500	—	4000	3500	—	—	—	—	16	66	—
II/1	3750	3750	—	3750	3750	—	3750	3750	—	3750	3750	—	—	—	—	17	98	17
II/2	3500	3500	—	3500	3500	—	3500	3500	—	3500	3500	—	—	—	—	19	49	19
III/1	3250	3250	3250	3250	3250	3250	3250	3250	3250	3250	3250	3250	—	—	—	18	62	18
III/2	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	—	—	—	18	62	20
IV/1	2350	2350	2350	2350	2350	2350	2350	2350	2350	2350	2350	2350	—	—	—	17	33	21
IV/2	1750	1750	1750	1750	1750	1750	1750	1750	1750	1750	1750	1750	—	—	—	21	18	24
V	1450	1450	1450	1450	1450	1450	1450	1450	1450	1450	1450	1450	—	—	—	20	87	24
VI	1150	1150	1150	1150	1150	1150	1150	1150	1150	1150	1150	1150	—	—	—	20	70	24
VII	910	910	910	910	910	910	910	910	910	910	910	910	—	—	—	19	96	24
VIII	730	730	730	730	730	730	730	730	730	730	730	730	—	—	—	19	05	24
IX	575	575	575	575	575	575	575	575	575	575	575	575	—	—	—	19	23	25
X	475	475	475	475	475	475	475	475	475	475	475	475	—	—	—	19	20	26
VIII	1800	1650	1550	1700	1550	1450	1525	1275	1175	1464	1211	1104	18	69	26			
IX	1550	1400	1300	1400	1320	1200	1320	1070	970	1267	1016	911	18	28	27			
X	1400	1250	1200	1330	1180	1130	1205	955	905	1156	907	850	17	45	19			
I	600	600	600	600	600	600	600	600	600	600	600	600	—	—	—	15	74	22
II	440	440	440	440	440	440	440	440	440	440	440	440	—	—	—	16	42	23
III	280	280	280	280	280	280	280	280	280	280	280	280	—	—	—	16	89	25
I	425	425	425	425	425	425	425	425	425	425	425	425	—	—	—	16	—	20
II	245	245	245	245	245	245	245	245	245	245	245	245	—	—	—	17	24	22

Če plačilni nalog ni izdan do konca tretjega meseca po preteku proračunskega leta, mora režiser takoj, a najdlje do konca račun. leta vrniti blagajni vse neobračunane vsote. Nakazovalec lahko izda za te vsote nov začasni plačilni nalog v breme tekočega prorač. leta, če je zanje v tem letu odobren kredit.

Isto velja tudi za časna izplačila potnih in selitvenih stroškov in za izplačila osebnih izdatkov delavskih mezd potom režišerja. Končno angažiranje izdatkov za mezde delavcev in režijska popravila se vrši z odločbo o sprejemu na delo. Plačilni nalog vsebuje odločbo o dospelosti plačila, ki nastopi v mesecu, v katerem se ta dela izvajajo.

Kadar pooblasti nakazovalec odrejenega uradnika oziroma komisijo, da pogodbo ali opravila sama brez njegove odobritve zaključi in pogoje no ceno izplača (po § 148), tedaj izda nakazovalec na podlagi danega pooblastila in naredbe za izvršitev posla začasni plačilni nalog, s katerim se odrejenemu uradniku ali komisiji izda potrebna vsota v mejah angažiranih izdatkov pod pogojem naknadnega ob-

računa. Da opraviči prejeto vsoto, je dolžan uradnik ali komisija predložiti nakazovalcu izčrpno poročilo o izvršenem poslu, izvirne račune oseb, s katerimi je posel zaključila in jim zneske izplačala ter potrdilo pristojnega organa (v primeru nabavke materiala), da so nabavljeni predmeti vpisani v knjigo inventarja oz. potrošnega materiala. Komisija nima pravice do večjih izdatkov ali obveznosti za državo, kakor se glasi plačilni nalog. Po odobritvi dela uradnika ali komisije, dostavi nakazovalec vse dokumente računodajniku, ki je izvršil začasno izplačilo s svojim plačilnim nalogom, ki mora vsebovati vse podatke, ki smo jih navedli že pri zadevnem plačil. nalogu za režijska dela. S tem plačilnim nalogom se popolnoma zamenjuje in likvidira začasni plačilni nalog. Glede vračila zneskov po časnem izplačilu velja vse to, kar je omenjeno že pri zadevnih vračilih za režijska dela.

Za časna izplačila na račun potnih in selitvenih stroškov ter za izplačila delavskih mezd potom režišerja, izda natančnejša navodila finančno ministrstvo s pravilnikom.

„Ver sacrum“

»Sveto pomlad« — »ver sacrum« — so baje zaobljubljali bogovom že stari Sabinci, pa so tako baje tudi Samničanje prišli v svoje postojanke na jugu Italije ter so pozneje po istem običaju v vsaki »sveti spomladi« pošiljali in izseljevali svojo moško mladino, kar je je bilo doma preveč, v tujino, da kolonizirajo manj obljudene dežele in razbremenene domovino.

Ali ni stari Samničanje niso morda izseljevali starejših ljudi, marveč krepke mladeniče, sposobne za borbo z naravo in z manj kulturnimi narodnostmi.

Mi sicer ne žrtvujemo, kot stari Samničanje in drugi Italci, bogovom; no, časih pa morda vendarle koga »žrtvujemo« na drug način, čeprav nezavedno.

Vsekako ne morem odobravati premeščanja starejših uradnikov v kraje s čisto drugačnim podnebjem, kot pa je podnebje slovenskih dežel; a propos: naši prvi so namesto dežel uvedli »pokrajine«, kar pa nekateri, morda — vsaj znanstveno — še više stoječi — postavljajo v pojmovno zvezo s »prvostolnim mestom«, s čimer nočem trditi, da je beseda »pokrajina« — centralistična; tudi »dežela« nas »topogledno« (glej, da te besede ne prekineš za prvima zlogoma!) nekoliko spominja — »deželni pomaranč«.

Slovenci smo sploh precej hitri, da ostro kritikujemo in obojamo prebivalce južnih krajev: »Leni so, leni!« — Kar poprimi za delo, tudi ob veliki,

subtropski vročini, ali pa, ko piha »tramontana«, šilok, burja, pa ob nalivih itd. Imeli bodo vsaj pogrebni zavodi kaj posla.

Nedolgo tega sem bil v Lj. v Hercegovini. Ker sem vedel, da je bil tja premeščen neki sreski načelnik iz Slovenije, sem zanj povprašal. Pa mi je hotel restavracije, kjer je dotični gospod imel hrano, pokojnika v vsakem oziru res zelo pohvalil in povedal, da je g. sreski načelnik v minulem poletju umrl — od kapi. Bila je takrat velika vročina, a v Lj. ni nikjer, tudi ne v okolici nobenega gozda, parka ali kaj sličnega, da bi se naš človek malo razhladil. Tistega dne je sreski načelnik izpil tri steklenice same sodavice, da bi mu odhladilo; potem pa je odšel v trgovino nekega poznanega mu trgovca. Tudi tu je potožil, da ga zaradi hude vročine srce nadleguje. Po krajšem razgovoru ga trgovec zopet vpraša, kako mu je? Sreski načelnik mu odgovori: »O, sedaj mi je pa že boljše,« se nasloni na prodajalčevo mizo in pade vznak preko nje. Po dveh minutah je izdihnil dušo. — Njegovi sorodniki so dali mrtvo telo pokojnika prepeljati v domovino.

Ob morju, zlasti, kjer je odrpto, je tudi v največji vročini vedno malo vetrno (ker se izmenjavata vroči in hladnejši zrak); neugodnejša so v tem oziru mesta na polustepnem svetu v ozadju, posebno pa v kakšnih kotlinah. V takšne kraje ni umestno premeščati starejše uradnike iz severnejših krajev.

Dr. Martin Malnerič, Dubrovnik.

Pojasnilo upokojujencem

Društvo jugoslov. državnih in samoupravnih upokojujencev(-enk) v Mariboru nam je poslalo sledeče pojasnilo s prošnjo za objavo. Pojasnilo se glasi:

»Z ozirom na očitek v »Upokojujencu« z dne 1. XII. 1936., da mariborsko Društvo drž. in samoupr. upokojujencev ni pooblastilo ljubljanskega upokojujenskega društva, temveč zagrebško društvo, naj ga zastopa pri deputaciji v Beogradu dne 26. X. 1936., opozarjamo upokojujence dravske banovine na sledeče:

Dne 14. X. 1933. so v Slav. Brodu zbrani zastopniki raznih upokojujenskih društev, med njimi tudi mariborskega, pooblastili somborsko društvo, da vodi posle vseh društev in jih zastopa v Beogradu. Ko je leto pozneje somborsko društvo opustilo to vodstvo, je postalo vodeče društvo za skupne posle zagrebško društvo in je tudi že leta 1934. mariborsko društvo naprosilo zagrebško organizacijo, naj ga zastopa v upokojujenskih zadevah.

Na predkonferenci delegatov organizacij upokojujencev dne 12. X. 1936. v Zagrebu je kot zadnja točka razpravljalo tudi o tem, če se naj v Beogradu ustanovi central-

na pisarna za upokojujenske zadeve in se je po daljši debati sklenilo, naj vodi skupne posle upokojujenskih organizacij zagrebško društvo.

Bilo je tedaj pač samo ob sebi umljivo, da je mariborsko društvo pri ti priliki ravnar kot vodilno organizacijo določeno zagrebško društvo naprosilo, naj ga zastopa tudi pri delegaciji dne 26. X. 1936. v Beogradu. Ni pa imelo mariborsko društvo nobenega namena, ljubljansko društvo omalovaževati, najmanj pa morebiti žaliti njegovega veleglednega predsednika g. dr. Ivana Vrtačnika, predsednika upravnega sodišča v p.

Kolikor pa ne gre za splošno zastopstvo upokojujenskih organizacij, za katero je bilo zagrebško društvo na predkonferenci v Zagrebu tudi od organizacije iz Sarajeva in od Saveza drž. in samoupravnih penzionera primorske banovine določeno, pa je naše društvo vedno pripravljeno sporazumno sodelovati z ljubljanskim društvom, a to pač pod pogojem, da ostane mariborsko društvo slej ko prej koordinirano in samostojno, ker tako lahko obe društvi složno delujeta v prid svojih članov in v korist vsega upokojujstva.«

Vestnik

P. n. naročnikom! Ponovno smo že opisali neugodni gmotni položaj, v katerega je zaradi splošne krize in nebržnosti nekaterih naročnikov zašel tudi naš list. Zaostanki na naročnini so dosegli — za naše skromne razmere — že ogromno višino. Zato vnovič vljudno vabimo vse zamudnike, naj dolg vsaj v obrokih poravnajo. Netočen naročnik je grobokop listu.

To številko pošljemo na ogled razen nekaterim p. n. tovarišem, ki lista še nimajo, tudi še vsem tistim p. n. naročnikom, ki so list zaradi redukcij odpovedali ali ga vrnili. Kdor želi list vseeno še obdržati, naj se blagovoli poslužiti položnice, ki je bila priložena prejšnji številki — sicer naj pa list vrne. Prihodnje številke ne pošljemo nikomur več na ogled.

»Zimska pomoč.« Konec decembra je izjavil minister za socialno politiko in narodno zdravje, da se bo ustanovil v Beogradu poseben sklad za podeljevanje podpor nezaposlenim in za zgradbo delavskih stanovanj v Beogradu. Za ta sklad za zimsko pomoč naj bi se dohodki v prvi vrsti našli tudi s prispevki drž. in samoupravnih uslužbencev. Le-ti naj bi v ta namen bili primorani odstopiti svoj enodnevni zaslužek. To naj bi se bilo zgodilo že januarja, ker pa doslej o teh odtegljajih ni nič znanega, se zdi, da je načrt, ki bi spet enostransko obremenil samo nas, spadel.

Bolniško skrbstvo poštarjev. Poštni minister je sklical za dan 15. januarja 1937. konferenco višjih uradnikov poštne stroke in zastopnikov organizacij p. t. t. uradnikov in uslužbencev, da se razgovore o ustanovitvi obveznega bolniškega sklada za

vse poštne nameščenice. Organizacije p. t. t. uslužbencev so namreč že dolgo časa zahtevale, naj se ustanovi za poštno stroko sličen bolniški podporni sklad, kakor ga že dolgo časa imajo železničarji. Upati je, da bo prišlo do ugodnih rezultatov, tako da bo poštna stroka, v kateri je zaradi težke službe nenavadno mnogo primerov obolenj, dobila to prepotrebno socialno ustanovo. — Pri ti priliki moramo naglasiti, da bi bila nujno potrebna slična akcija za vse stroke državne službe, podobno kakor je vprašanje bolniškega skrbstva za javne uslužbence rešeno na primer v Avstriji.

Nerazumljiv postopek. Prejeli smo: »Naša organizacija je nedavno izročila pristojnemu ministru vlogo s prošnjo, naj se ob obravnavanju predmetne zadeve upošteva naše opravičeno stališče. Mislili smo, da je bilo naši prošnji že ugodeno, ko prejmemo te dni šele poziv od urada, podrejenega dotičnemu ministrstvu, naj plačamo kolek za 5 Din kot takso za našo vlogo. Smatramo, da vlog, poslanih ali predloženih neposredno ministrom kot članom vlade, ni treba kolkovati, ker se te vloge, ki niso redne prošnje, sploh ne morejo po rednem uradnem potu obravnavati, temveč so le izraz želja oz. prošenj, ki se sporoči resortnemu ministru le v njegovo informacijo in ravnanje. Mislimo, da je zahteva po kolkovanju takih vlog, spomenic ali resolucij, ki se naslavlja osebno na člane vlade, neutemeljena in nezakonita.«

Vzgladna požrtvovalnost. Učiteljska dvojica Milan in Mara Rabrenović, znana mecenca, sta v svoj sklad vnovič vplačala 25.000 Din, tako da se je že ta njuna usta-

nova pri beograjski sekciji Jugoslov. učiteljskega združenja zvišala na približno 230.000 Din. Ena tretjina obresti tega sklada gre za podpore učiteljskim sirotam. Takih širokogrudnih dobrotnikov bi si želela marsikatera stanovska organizacija.

Učiteljski izlet na pariško razstavo. Pribodnje leto priredi ekskurzijski odsek ljubljanske sekcije JUU potovanje na svetovno razstavo v Pariz. Udeležijo se ga lahko učitelji, člani organizacije, njihovi sorodniki in znanci. Potovanje bo trajalo dvajset dni in bodo potovali izletniki v Pariz preko Švice, nazaj pa preko Italije. Skupni stroški za potovanje, za hrano, stanovanje in vstopnine bodo znašali približno 2200 Din.

Konvikt za železničarske otroke. Znano je, da imajo uslužbenci drž. železnice, zaposleni na področju sarajevske železniške direkcije, več dobro uspevajočih go-

spodarskih ustanov. Med njimi je najbolj znana zaradi svojih uspehov stavbna in kreditna zadruga v Sarajevu. Za svoje članke je doslej zgradila že cele kolonije cenenih stanovanj, njeno kreditno udejstvovanje je pa prav tako vzorno. O prisilnem malem varčevanju, ki ga je uvedla, smo že obširno poročali. Zdaj so sklenile te železničarske zadrugne ustanove, da sezidajo v Sarajevu velik konvikt za otroke svojih članov, ki so zaposleni po deželi. V konviktu bo prostora za več kakor 300 otrok in bo poslopje veljalo približno 3.000.000 Din.

Čitalnica za železničarje. Ljubljanski odbor UJNZB ima za člane društveno čitalnico, ki je odprta ob delavnikih do 21. ure zvečer, ob nedeljah pa od 9. do 11. ure. Članom so na razpolago dnevnik in razni strokovni listi, kakor tudi mize za šahovske in druge igre. V čitalnici je vselej navzoč dežurni odbornik društva.

Iz organizacij

Poseben zakon za poštarje. Znano je, da p. t. t. uslužbenstvo že dolgo časa zahteva zase poseben zakon namesto uradniškega, ki naj bi bil v nekaterih pogledih sičen zakonu o drž. prometnem osebju. Pošto uslužbenstvo zlasti naglašajo, da ima za svojo težko in zdravju škodljivo službo prenizke prejemke. Pritožuje se, da nima določenega delovnega časa, da dela tudi ponoči in ob nedeljah in da uraduje v skrajno nezmarjenih in nezdruženih prostorih. Zato si poštne uslužbenke žele v prvi vrsti izboljšanja gmotnega stanja. Zlasti bi bilo treba, da se v obrambo družinskega življenja uvedejo kar najprej spet rodbinske doklade za ženo, ki nima lastnega premoženja. Da bi se pa ta doklada kar čez noč ne odvzela, naj bi se z zakonom določila kot del temeljne plače. Tudi naj bi se priznala vsaj vsem oženjenim poštним uslužbenkam stanarina, kakor jo dobivajo učiteljice. Tudi napredovanje je zelo slabo, tako da je lani v novembru napredovalo 80% železniških uradnikov, a samo 8% poštних. Napredovanja so tudi zelo različna. Zad-

njih 12 let so nekateri poštne uradniki napredovali po trikrat, drugi samo po enkrat. Pravično bi bilo avtomatsko napredovanje do najvišjih položajnih skupin. Te naj bi bile vezane na položaje in dosegljive le s posebnim izpitom(?). Tudi naj bi se odpravilo enoletno čakanje na višje prejemke po napredovanju. Zakon naj poštному uslužbenstvu prizna tudi posebne nagrade za izredno službo, zlasti za nadurno nočno delo in za blagajniško poslovanje. Uslužbenecem blagajniške stroke naj bi se priznala stalna nagrada in to po višini denarnega prometa. Znano je, da so avstrijski poštne uradniki prejeli za blagajniško službo pred vojno posebne nagrade, enako tudi železničarji pri Južni železnici. Nagrade naj bi izplačevala poštna hranilnica, za katero se opravlja največ dela. Za delo preko določenega časa naj se izplačujejo nagrade, enako tudi za neizkoriščeni letni dopust. Za poštne uradnike v prometni službi naj se določi 30 let kot polna službena doba za upokojeitev, slično kakor velja to za železničarje, kjer so pogoji še ugodnejši.

Upokojenec

Upokojenim tovarišem! Kakor že doslej, bo naš list tudi v bodoče posvečal najskrbnejšo pažnjo vsem vprašanjem državnih upokojencev. Poskrbeli bomo, da bomo mogli nuditi svojim naročnikom iz vrst držav. upokojencev zmerom točne, zanesljive informacije in vesti iz prve roke, in to čimprej. Drage volje pa smo pripravljene na vprašanja posameznih naročnikov nuditi tudi pojasnila v konkretnih primerih. Zato pričakujemo, da bodo upokojenci ostali še nadalje zvesti našemu listu. — Prosimo, da priložite k vsakemu vprašanju oz. prošnji za pojasnilo tudi znamko in že naslovljeno kuverto za odgovor.

Staroupokojenci in doklada za ženo. Ker mnogim zadevnim predpisi niso znani, objavljamo v naslednjem, da gre staroupokojencem (upokojenim po zakonih, ki so

veljali pred 1. septembrom 1923.), izjemoma tudi rodbinska doklada za ženo po 120 Din na mesec. Vsem drugim upokojencem je bila doklada za ženo odvzeta ob znižanju drag. doklad v septembru 1935. Treba je pa vedeti, da tudi staroupokojencem doklada za ženo ne pripada, če je žena: aktivna ali upokojena javna uslužbenka ali dnevnica; če ima žena od privatne službe ali od premoženja nad 200 Din dohodka na mesec ali če opravlja samostojno delo ali poklic, za katerega je treba oblastveno dovoljenje, to pa ne glede na višino dohodka, ki iz tega dela izvira. Tudi ne gre za ženo doklada, če ne živi z možem v skupnem gospodinjstvu. — Staroupokojenec sam, ki ima več kot 25 let vračunane drž. službe, pa ima pravico do osebne in rodbinske doklade tudi, če (po drag. razre-

Oče Grandet

Donesek k postanku Balzacovega romana Evgenija Grandetova.

Ker smo nedavno dobili slovenski prevod tega nesmrtnega dela, ne bo odveč sledeča zgodovinska drobtina, ki nam odgrinja zavoso v skrivnost umetnikove delavnice.

Star meščan iz Saumurja, gospod Denis Bouchard, ki se je bil seznanil z Balzacom na kolegiju v Vendômu leta 1810., je rad pripovedoval tako okoli leta 1865., kako je preskrbel velikemu romanopiscu priložnost, da je spoznal čudnega možaka, ki mu je služil kot vzorec za očeta Grandeta.

»V Saumurju je okrog leta 1830.«, tako je pripovedoval g. Bouchard, »živel nenavaden možak, ki mu je bilo ime oče Niveleau. Bil je bajno bogat, toda tako neznanosko skop, da je vzbujal zaradi te samogoltnosti neke vrste grozo, ki je mejila skoraj na spoštovanje: pripovedovali so o njem razne dogodivščine kar neverjetne požrešnosti, in njegov sloves je segal od Angersa prav do Toursa. Nasproti svojem trd kakor sam s seboj, je živel z ženo in hčerko, katerima ni privoščil prav nič... tako, da je gospodična Niveleaujeva (ki je bila lepa kakor ljubezen sama, revica uboga!) hodila dvakrat ali trikrat na teden po kosilu k nam, vdrugič obedovat. Vselej je nesla s seboj nekaj malega živila za mater, ki se ni upala iz hiše groznega trinoga.

Torej ohranil sem zveze z gospodom Balzacom, ki se je bil, kakor pravimo, posvetil slovestvu, in precej pogostoma sem mu pisal in mu poročal o raznih dogodkih ali pa mu opisoval podeželske čudake. Odgovarjal mi je, kadar je imel ravno čas. Toda govoril sem si, in to popolnoma upravičeno, da ima gotovo dosti važnejših opravkov.

Ni mi treba posebe poudarjati, da sem mu z veseljem razodel čudaške navade očeta Niveleauja. In vsakokrat, kadar se je stari skopuh izkazal z novim junaštvom, vselej sem mu ga skrbno sporočil. Močno sem se čudil, da se očitno gospod Balzac ni posebno zanimal za moje zgodbe, in začel sem si že stavljati vprašanje, če me nima za nadležnega... ko se je nekega lepega večera junija 1831. pojavil pri meni, ne da bi me bil prej obvestil, in mi preprosto dejal:

»Prišel sem, da si ogledam tvojega možakarja!»

Lahko si mislite, kako sem bil vesel in kako sva z ženo sprejela gospoda Balzaca v naši hišici na trgu Bilange! Rad bi se bil pobahal po vsem Saumurju! Toda veliki romanopisec je zahteval, da ostane nepoznan in me je naprosil, naj ga predstavim očetu Niveleauju kot prekupčevalca z zemljišči, ki bi rad kupil v okolici kako posestvo.

Precej drugi dan smo povabili Niveleaujeve na kosilo. Možak je prišel sam s hčerko, Gospa Niveleaujeva je bila hudo bolna: uboga ženska, ki ni nikdar potožila, je umirala od žalosti — in mogoče tudi od pomanjkanja. Toda skopuh se ni mogel upreti veselju, da prihrani dvojce kosil in je zato zahteval od hčere, naj ga spremlja. Med kosilom gospodična Niveleaujeva, ki je neprestano mislila samo na umirajočo mater, ni ves čas spregovorila niti pet besedi. Gospod Balzac, ki sem ga predstavil za Morella, je ni izpustil iz oči. Vendar je s skopuhom živahno razpravljal o obrestih, da je bil možak kar navdušen. Drug drugega sta očarala. In gospod Balzac je znal igrati svojo vlogo tako popolno, da mi je oče Niveleau, ko je odhajal, rekel:

»Ta gospod Morel je eden izmed najčudovitejših poslovnih ljudi, kar sem jih doslej spoznal. In jaz se razumem na to!»

dih) prejema nad 3000, 2000 oz. 1000 Din na mesec od lastnega premoženja ali osebnega dela kakršnekoli vrste.

Vprašanje posmrtno podpore. Po § 95. urad. zakona imajo žena in otroci umrlega drž. uslužbenca pravico do podpore v višini dvomesečnih celokupnih prejemkov pokojnika, če nimajo drugih dohodkov. Tožbo neke vdove, kateri je fin. ministristvo odbilo prošnjo za priznanje te podpore, je državni svet zavrnil z naslednjim utemeljevanjem: »Po 2. toč. § 70. fin. zakona za 1934./35. je 2. stavek 1. odst. § 95. urad. zakona iz l. 1931. in 2. odst. § 103. zak. o drž. prom. osebju iz l. 1931. tako razumeti, da imajo žena ali otroci pravico do dvomesečnih prejemkov umrlega uslužbenca samo v primerih, kadar razen pokojnine nimajo niti premoženja, niti dohodkov od premoženja ali osebnega dela. Iz priloženega potrdila občine N. N. se vidi, da je tožiteljica kot solastnica s svojim pokojnim možem imela v lasti hišo, česar tožiteljica tudi ne osporava, temveč samo trdi, da je hiša majhna in zadolžena in da od iste nima nobenega dohodka. Ker pa ima tožiteljica razen pokojnine tudi premoženje, ji po navedenih zakonskih predpisih ne pripada pravica do dvomesečnih posmrtnih prejemkov njenega moža. — Tožilkinine trditve, da je hiša majhna, zadolžena in da ona od nje nima dohodkov ter da zaradi tega ista ne more biti razlog, da se ji odreče izplačilo spornih dvomesečnih prejemkov, se ne morejo upoštevati, ker je v 2. toč. § 70. fin. zak. za 1934./35., s katerim je zakonodajno raztolmačen 2. stavek 1. odst. § 95. u. z. iz l. 1931. in 2. odst. § 103. zak. o prem. drž. osebju iz l. 1931., predpisano, da se ženi ali otrokom umrlega upokojenca ne izplačajo dvomesečni prejemki, če imajo razen pokojnine še premoženje ne glede na vrednost tega premoženja.« — Na podlagi te utemeljitve je državni svet tožbo vdove zavrnil.

Skupno zastopstvo v Beogradu. Glasilo Somborske upokojenske organizacije objavlja uvodnik, v katerem se pisec zavze-

NEKAJ VPRAŠANJ TOVARIŠEM. Ali si naročen na »Naš Glas«? Redno plačuješ naročnino? Kaj si doslej že storil za naše glasilo? Koliko novih naročnikov si mu že pridobil? Ali ne bi hotel opozoriti na naš list svoje stanovske tovariše in jim priporočiti, naj se naroče nanj? Ali se zavedaš, da je vsem nam aktivnim in upokojenim uslužbencem lastno neodvisno glasilo nujno potrebno, zlasti še v današnjih izrednih razmerah? Ali se zavedaš, da sodijo inteligenco in moč vsakega stanu po njegovi organizaciji, zlasti še po njegovem tisku? Ali si že kdaj razmišljal, kakšno škodo bi utrpel ves naš stan, če ne bi imel več svojega glasila? Kadar zabavljaš čez svojo organizacijo in čez naš list, ali se zavedaš, koliko truda, ovir in koliko težav je združenih z vsakim javnim delovanjem, zlasti v današnjih težkih razmerah in da je kritiziranje lažje od dela? — Če pošteno premisliš vse to, se bo odgovor na vsa ta vprašanja glasilo: Na delo za naše skupno glasilo! Na delo za »Naš Glas«!

ma za ustanovitev skupnega osrednjega zastopstva upokojenskih organizacij v Beogradu. Utemeljuje to zatevo z dejstvom, da v Beogradu samem ni nobenega upokojenskega društva, ki bi moglo zastopati ostale organizacije po državi. Čakanje, da se to društvo v Beogradu ustanovi bi pa moglo postati nevarno za važna nujna vprašanja, ki se tičejo vseh upokojencev. Zato naj se ustanovi tako osrednje zastopstvo v Beogradu, bodisi v obliki osrednje pisarne ali kot zastopništvo bodoče Zveze upokojenskih organizacij ali naj pa beograjski upokojenci ustanove kar najprej svoje društvo.

Knjige „Slovenske matice“

Slovenska matica je ena najstarejših slovenskih knjižnih družb, ki je bila ustanovljena 1864. z namenom, da izdaja in širi med Slovenci dobre leposlovne in znanstvene spise, izvirne in prevedene, po zmerni ceni. To svojo nalogo izvršuje Matica torej že nad sedemdeset let in njen uspeh je dolga vrsta dragocenih knjig, med njimi marsikaj, kar predstavlja največjo obogatitev našega slovstva. Tako nam je dala Matica vrsto knjig pod naslovom »Slovenska zemlja«, v katerih so bile prvič opisane slovenske pokrajine, izdala je v 16 zvezkih »Slovenske narodne pesmi«, zemljevid slovenskega ozemlja, lepo število »Zbornikov« znanstvenih razprav, doslej edino »Politično zgodovino Slovencev« (dr. Lončar) itd. Med vojno ji je bilo delovanje ustavljeno, po vojni pa je začela znova s svojim delom. Od njenih povojnih publikacij naj omenimo le najvažnejše: Izidorja Cankarja široko zasnovano »Zgodovino likovne umetnosti v zahodni Evropi« (doslej izšla dva obsežna dela in 1. sno-

pič III. dela), Kidričevo »Zgodovino slovenskega slovstva« (doslej izšli 4 snopiči) in Antona Melika »Slovenij«, I. del, ki v dveh zajetnih zvezkih, obilno ilustriranih, podaja splošni geografski opis vsega slovenskega ozemlja. Poleg tega je izdala Matica po vojni dva velika romana iz svetovne literature: Reymontove »Kmeti« in Tolstojev »Vojno in mir«, oba v štirih knjigah. Zdaj pa izdaja prevod tretjega obsežnega dela iz tujega slovstva, »Don Kihot« španskega klasika Cervantesa.

Da so knjige Slovenske matice tako razširjene, ni čudno. So dragocene po vsebini, njih cena pa je kar smešno majhna. Člani Slovenske matice plačajo na leto 50 Din članarine, za kar dobe vse redne Maticne knjige zastonj, t. j. 3 do 4 knjige na leto.

Za 1936. je Slovenska matica pred kratkim poslala svojim članom naslednje tri knjige: II. in III. del Cervantesovega »Don Kihot« (vsaka knjiga po 352 strani in 9 ilustracij) in I. snopič III. dela Can-

Ko smo bili sami, se je gospod Balzac predal prekipevajočemu navdušenju.

»Presega vse, karkoli sem upal«, je veselo vzkliknil. »Mislim, da se že jutri vrnem. Če pa dobro premislim, bom izbral tvojo gostoljubnost še ves teden. Gospa Niveleaujeva lahko umre od danes do jutri... In zdi se mi, da se bo zgodilo nekaj izrednega.«

Gospod Balzac se ni zmotil. Gospa Niveleaujeva je čez tri dni umrla in po njeni smrti se je zares zgodilo nekaj, čemur ni najti primere...

Uboga ženska je kar narahlo izdihnila. Do zadnjega trenutka je ohranila zavest in vpricho duhovna, ki jo je prišel previdet, moža, hčere in sorodnikov, zbranih okoli postelje, je izrazila izrečno željo, da hoče biti pokopana v Nantesu, svojem rojstnem mestu, v grobnici, kjer sta počivala njen oče in mati...

Niveleau je z veliko muko zadržal srd. Ta zahteva se mu je zdela kot neke vrste posmrtno maščevanje! Prevoz trupla s poštнім vozom ga bo veljal, kakor si je govoril, toliko, da pride na boben... Zakaj tiste čase ne bi bil nihče hotel potovati z mrličem in tako bo moral sam najeti ves poštni voz...

Ves dan je skopuh premišljal, kako bi izpolnil ženo zadnjo voljo ne da bi ga to preveč veljalo, ker se je stvar že razvedela po vsem mestu in postala preveč javna, da bi bil mogel preko tega, ne da bi si za zmerom zapravljal spoštovanje sosesčanov. Ko je prišla noč, je zahteval zase čast, da bo sam čul pri pokojnici. Zaman ga je hčerka mlo prosila, naj jo pusti pri mrtvi materi. Zahteval je, naj leže spat... Gospodična Niveleaujeva se ni nikdar upirala očetovim ukazom. Jokaje je ubogala.

Ko se je zjutraj v sorojaku vrnila v mrliško sobo, trupla ni bilo več.

»Le nikar nič ne skrbi, deklíč.« je s strahotnim nasmeškom dejal oče Niveleau, »porabil sem ugodno priliko: tvoja uboga mati je že na potu!»

Mlado dekle je omedlelo in se zgrudilo.

Oče Grandet se je bil sporazumel z nekim uslužbencem pogrebne podjetja in truplo gospe Niveleaujeve, stisnjeno v kovčeg, sta oddala kot prtljago, da je odšlo kakor prevozna roba z drugimi pošiljkami.

Ko je kovčeg prišel v Nantes, kjer se je moral izvršiti pogrebni obred, niso mogli otrplega trupla več zbrati. Morali so ga zabiti v trioglato rakev...

Toda Niveleau je pa le plačal samo prevoznino za kovčeg.

...Ko je gospod Balzac izvedel vse to, je prekipeval od skoro blaznega veselja.

»Prelep je!« je vzkliknil... »Večji od prirode je...«

»Upam pač,« sem mu rekel, »da vam bo ta grozotni dogodek služil za najlepše poglavje vašega romana.«

Veliki romanopisec mi je s strahovitim udarcem pesti skoro razdrobil ramo.

»Na svetu nikdar,« je ponovil, »nikdar se ne poslužim tega! Ubogi moj stari prijatelj, o umetnosti ne razumeš prav nič. Če to opišem, mi živa duša ne bi verjela: ne bi se zdelo verjetno... In to bi mi čisto uničilo mojega možakarja!«

Torej tako se je ta veliki romantik ravnal po Boileaujevem navodilu:

»Resničnost se more časih zdeti nerresnična.«

In bodočnost mu je dala prav... Živa duša danes, razen nekaterih starih Saumurcev, kakor sem jaz, se ne spomni več na očeta Niveleauja, medtem ko je oče Grandet nesmrten...

karjeve Zgodovine likovne umetnosti (208 strani in 98 ilustracij). Vse te tri knjige imajo torej nad 900 strani, stanejo le 50 Din.

Zaradi vsega tega priporočamo svojim čitateljem, da se vpišejo za Matične člane

(pristopnine ni), s čimer podpro koristno delo Slovenske matice, ki jim bo dajala vsako leto lep knjižni dar. Naslov: Slovenska matica, Ljubljana, Kongresni trg 7.

R. K.

Po svetu

Zvišanje prejemkov belgijskim uradnikom. Ker cene poglavitnih vsakdanjih življenjskih potrebščin tudi v Belgiji stalno naraščajo, zahtevajo belgijski javni nameščenci že delj časa od vlade, naj jim prejemke uredi sorazmerno z naraščajočo draginjo. Vlada je tem zahtevam že nekajkrat ugodila. Od začetka minulega leta je spet zvišala prejemke za 5% vsem državnim uslužbencem, ki prejemajo manj kot 10.000 belgijskih frankov na leto, tistim z višjimi dohodki je pa povišala prejemke v enaki meri, toda šele od 1. aprila pr. l. Tudi upokojencem so se pokojnine zvišale za 5% od 1. maja pr. l. naprej. Hkrati se je vlada obvezala, da bo državnim uslužbencem izplačala tudi razne zaostanke iz prejšnjih let, in sicer v dveh obrokih. Belgijska vlada je tudi načelno pristala na zahtevo, da morajo biti prejemki javnih uslužbencev vselej v enakem razmerju z indeksom življenjskih potrebščin.

Razmere državnih uslužbencev na Irskem. Komisija, kateri je irska vlada poverila nalogo, naj preišče gospodarske razmere javnega uslužbenstva na Irskem, je nedavno dovršila svoje delo in predložila vladi poročilo. Poglavitne zahteve tega poročila so: upravna služba naj se temeljito preuredi in poenostavi, posebej naj se določijo službeni prejemki za oženjene, posebej za samske uslužbence, končno naj se pa uslužbenci brez izjeme upokojajo že po dovršenem 60. letu starosti in ne več, kakor doslej, s 65. letom. Tako bi se moglo napraviti prostora za mlade absolvente raznih višjih šolskih zavodov, ki so brez zaposlitve.

Podpiranje ustanavljanja družin v Avstriji. Po nemškem in italijanskem vzoru je avstrijska uradniška zbornica na Dunaju ustanovila poseben sklad za podpiranje uradniških družin oz. za podpiranje ustanavljanja le-teh. Iz sklada, ki ga je zbornica za enkrat dotirala z zneskom 100.000 šilingov, se bodo uslužbencem vseh panog in činov dajala brezobrestna posojila z namenom, da se jim omogoči poroka oz. najnujnejša ureditev gospodinjstva. Uradniška zbornica namerava vsako leto vplačati v sklad vsaj po 100.000 šilingov, tako da bo v nekaj letih zbrana že precejšnja vsota. Uradniške organizacije so bile pozvane, naj vlagajo tudi prostovoljne prispevke,

da se ta sklad kar najprej poveča. Posojila se bodo odplačevala v petih letih in to sorazmerno z uslužbenčevimi plačili, po kateri se bo tudi določila višina posojila. Za poročstvo se bo posojilo vknjižilo na uslužbenčevi plačili, da se ne bodo jemala posojila lahkomišlino in brez potrebe.

Nova uradniška pragmatika v Avstriji. Avstrijska vlada proučuje zdaj osnutek novega zakona o službenih in plačnih razmerah državnega uslužbenstva. Ta nova uradniška pragmatika mora biti dogotovljena do konca tekočega leta. Z njo se bodo uredila vsa vprašanja gmotnega, pa tudi službeno-pravnega značaja. Avstrijsko drž. uslužbenstvo z namero vlade nikakor ni zadovoljno, ker smatra, da je sedanji čas prav malo pripraven za izdajanje tako važnega zakona, ki naj velja za dolgo vrsto let. Smatra namreč, da bi bilo treba počakati, da se najprej popolnoma ustalijo državne politične in gospodarske razmere v Avstriji. Šele po tem bo mogoče izdati tako uradniško pragmatiko, da bo res dobra in da bo mogla veljati za več let, ne da bi jo bilo treba neprestano dopolnjevati in spreminjati.

Zadružne vesti

Iz ljubljanske Nabavljalne zadruge na Vodnikovem trgu št. 5. Opozarjamo člane, da ima zadružna prodajalna vselej na zalogi sveži sir najboljše kakovosti: stiški trapist, gouda; parmezan in kaškavalj. — Priporočamo odlični med. — V zalogi so lepa in okusna jabolka po zmernih cenah. Tudi južno sadje (pomaranče, limone itd.) je sveže na razpolago. Zelo redilni so ameriški orehi (arašid), ki jih prodaja zadružna po 24 Din kilogram. — Oglejte si bogato izbiro raznega blaga za perilo in posteljnino! — V zadružni krēmi točijo novo vino: ljutomerski muškati (še malce sladek) po 11 Din, ljutomerski rizing po 10 Din in izvrsten cviček (posebnost za ljubitelje!) po 10 Din liter. Krēma je odprta vsak dan, tudi ob nedeljah, do 9. ure zvečer. Go-

Obične kemično čisti, barva, plisir in lika tovarna J. O. S. REICH.

stom so na razpolago dnevnik in drugi časopisi.

Zadružno življenjsko zavarovanje. Naša Zveza nabavljajalnih zadrug v Beogradu je ustanovila v svojem delokrogu življenjsko zavarovanje. Za sedaj se sprejemajo zavarovanja: a) za smrt in doživetje, b) zavarovanje otrok za doto ali rento (štipendijo za dobo visokošolskih študij) in kolektivno zavarovanje zadrugarjev za smrt. V zavarovanje se sprejemajo samo člani zadrug, ki so včlanjene pri naši Zvezi. Zavarovanja do 10.000 Din se sklepajo brez zdravniškega pregleda. Premije so zmerne in nižje kakor pri drugih zavarovalnicah. Čisti dobiček se porazdeli po zadružnem načelu med zavarovance. Pojasnila daje tudi tajnik naše Nabavljalne zadruge na Vodnikovem trgu 5 v Ljubljani.

Zdravstvena zadružna. V naši kraljevini posluje že večje število zdravstvenih zadrug. Pred kratkim so osnovali državni uslužbenci v Sarajevu svojo zdravstveno zadružno. Menda je to prva zadružna te vrste v naši krogih. Kakor povzamemo iz lista »Zadrugar«, glasila sarajevskih zadrug drž. uslužbencev, imajo člani te zadruge pravo na brezplačno zdravniško pomoč in zdravlila za sebe in svoje rodbinske člane. Vsak zadrugar mora vplačati pri vstopu poleg vpisnine 10 Din še najmanj en delež v znesku 65 Din. Vrh tega mora prispevati vsak mesec še znesek, ki znaša nekako 2% njegove mesečne plače. Na to novost opozarjamo naše čitatelje s pozivom, naj razmišljajo, ali ne bi bilo umestno pokreniti tudi pri nas kaj podobnega.

»Zadrugar.«

Narodno gospodarstvo

Pretirane cene sladkorja. Večkrat smo že poročali o pretiranih cenah za sladkor, ki so v naši državi višje kot v večini evropskih državah. Da zaradi tega pada tudi potrošnja, je razumljivo, ker široki sloji ne zmorejo več teh čezmernih cen. Po »Industrijskem pregledu« porabi v naslednjih državah ena oseba povprečno na leto: Danska 46 kg, Angleška 43 kg, Švica 40 kg, Avstrija 26 kg, Belgija 25 kg, Češkoslovaška 24 kg, Francija 23 kg, Nemčija 22 kilogramov, Grška 11'50 kg, Poljska 10 kg, Italija 8 kg, Jugoslavija — 4 kg sladkorja.

Še nedavno je pri nas potrošil vsak prebivalec povprečno na leto po 6 kg, zdaj pa samo še po 4 kg. To je zgovoren dokaz, da je cena tega velevažnega živila mnogo previsoka, tako da ga večina prebivalstva ne more več kupovati. Poglavitni vzrok za visoko ceno je razen nesorazmernega dobička tovarni neprimerno visoka fiskalna obremenitev sladkorja.

Naraščanje cen poglavitnih živil. Ljubljanski »Zadrugar« opozarja, da se zaradi nestalnih gospodarskih in denarnih razmer v večini držav opazja stalno naraščanje cen najvažnejših življenjskih potrebščin. Zlasti so cene nekaterih mesecih poskočile nenavadno visoko. Zlasti cene moke in masti kažejo tendenco stalnega dviganja. Zato je kalkuliranje in nabavljanje teh življenjskih potrebščin nevarno in združeno z rizikom, kar ne velja samo za zasebno trgovino, temveč tudi za zadruge.

Kako se varujemo pred mrazom

Človeško telo se more dobro prilagoditi spremembam toplote. Ob mrzlih dneh se topleje oblečemo in uživamo jedila, ki imajo veliko gorilno vrednost, in sicer v večji izmeri kot sicer, da dosežemo večjo gorilno toploto. Tako hrano nam nudijo v prvi vrsti maščobe; vidimo, da visoko gori na severu živeči narodi (n. pr. Eskimi) ogrevajo svoje telo z ogromnimi množicami maščobe (slanina, ribje olje itd.), ki jih pojedjo po več kilogramov na dan, češar bi na naše podnebne razmere navajeno telo ne moglo prenesti. — Poleg tega zvišanega toplotnega proizvajanja v notranjosti telesa, dosežnega s pomnoženim dovanjem hrane, služi večjemu otoplenju posebno tudi pomnoženo delovanje mišic. Hitra hoja, otepavanje z rokami itd. služi v zimskem času onim ljudem, ki se morajo mnogo gibati na prostem, prav dobro za dosego toplote, prav tako tudi drgnjenje kože. Kako dobro vpliva pomnoženo mišično delovanje na dosego večje toplote, nam dokazuje zimski šport; pri največjem mrazu so zimski športniki večkrat prav lahko napravljivi, pa ne občutijo nobenega mraza, temveč le prijetno toploto. Torej dobra obleka, pomnožena maščobna hrana in izdatno delovanje mišic!

(Iz »Zdravja«.)

Tovariši!
Tvrde, ki
inserirajo
priporočamo

Kr. dvorni dobavitelj
ANTON VERBIČ, Ljubljana
Delikatese Telefon 2673 Špecerija
Najnižje cene! Sveže blago! Skrbna postrežba!

HRANILNI IN POSOJILNI KONZORCIJ

Kreditna zadružna državnih uslužbencev v Ljubljani, Gajeva ulica 9 — v lastni hiši
Najstarejša kreditna zadružna v Jugoslaviji, ustanovljena leta 1874.
Poštni čekovni račun št. 10.681. Telefon št. 3413
Posojila do Din 10.000.— vsem javnim nameščencem po 8% proti zaznambi na plačo na prvem mestu in poročtvu.

Priporočamo tvrdo
M. Tičar, Ljubljana
za nakup vseh pisarniških
in šolskih potrebščin.

Učiteljska tiskarna

Ljubljana
Francišškanska ulica
Telefon št. 2312
Račun pošl. hran. 10.761

je najmoderneje urejena in izvršuje vsa tiskarska dela od najpreprostejših do najmodernejših
Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige; ilustrirane knjige v enobarvnem ali večbarvnem tisku; brošure in knjige v vseh nakladah, časopise, revije in mladinske liste. Okusna oprema ilustriranih katalogov, cenikov in reklamnih listov
Lasna tvornica šolskih zvezkov

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

Nove vloge . . . . . Din 50,000.000.—
Oproščene vloge,
prenešene na nov račun . . . . . „ 60,000.000.—
Skupno stanje NOVIH VLOG Din 110,000.000.—
NOVE VLOGE VSAK ČAS IZPLAČLJIVE
Obrestna mera 5%
Za vse vloge jamči mestna občina ljubljanska

Zadružna državnih uslužbencev za nabavo potrebščin c. z. z. z.

Ljubljana, Vodnikov trg št. 5 ♦ Telefon št. 2421

Širite
zadružno misel
med svojimi
tovariši!

Državni uslužbenci! Vaša nakupovalnica mora biti edino zadružna prodajalna. V zalogi ima vedno sveže špecerijsko blago. Dostava na dom brezplačna. Preskrbuje kurivo, posreduje nakup manufakturnega blaga. Na zalogi ima vsakovrsten porcelan, emajlirano kuhinjsko posodo, jedilni pribor, ki ne rjavi, itd.